

UCHWAŁA NR 320/2024
PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ
z dnia 23 września 2024 r.

w sprawie sprawozdania finansowego Komitetu Wyborczego Wyborców Beata Mnich z wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej przeprowadzonych w dniu 15 października 2023 r.

Państwowa Komisja Wyborcza na podstawie art. 144 § 1 pkt 2 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2023 r. poz. 2408 oraz z 2024 r. poz. 721)

postanawia

przyjąć sprawozdanie finansowe Komitetu Wyborczego Wyborców Beata Mnich o przychodach, wydatkach i zobowiązaniach finansowych tego Komitetu, w tym o uzyskanych kredytach bankowych i warunkach ich uzyskania, związanych z udziałem w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej przeprowadzonych w dniu 15 października 2023 r., **wskazując na uchybienia**, polegające na naruszeniu art. 102, art. 140 Kodeksu wyborczego w związku z przepisami rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 12 września 2011 r. w sprawie rejestru zaciągniętych kredytów oraz rejestru wpłat, prowadzonych przez komitety wyborcze (Dz. U. poz. 1144), art. 128, art. 134 § 6 oraz art. 142 § 1 Kodeksu wyborczego w związku z przepisami rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 27 września 2023 r. w sprawie sprawozdania finansowego komitetu wyborczego (Dz. U. poz. 2065).

Uzasadnienie

Komitet Wyborczy Wyborców Beata Mnich przedłożył sprawozdanie finansowe Państwowej Komisji Wyborczej z zachowaniem terminu określonego w art. 142 § 1 Kodeksu wyborczego. Sprawozdanie sporządzone zostało zgodnie ze wzorem, określonym w rozporządzeniu Ministra Finansów w sprawie sprawozdania

finansowego komitetu wyborczego. Do sprawozdania dołączono sprawozdanie biegłego rewidenta, wybranego przez Państwową Komisję Wyborczą.

Żaden z uprawnionych podmiotów, wymienionych w art. 144 § 7 Kodeksu wyborczego, nie zgłosił Państwowej Komisji Wyborczej zastrzeżeń do sprawozdania finansowego tego Komitetu.

W wyniku przeprowadzonego badania sprawozdania finansowego, dołączonych do niego dokumentów, wyjaśnień pełnomocnika finansowego Komitetu, udzielonych na żądanie Państwowej Komisji Wyborczej, oraz sprawozdania biegłego rewidenta, Państwowa Komisja Wyborcza stwierdziła, co następuje.

Komitet Wyborczy Wyborców Beata Mnich wykazał w sprawozdaniu finansowym, że obejmuje ono okres sprawozdawczy od 28 sierpnia 2023 r. do 15 października 2023 r. Tymczasem z dokumentów załączonych do sprawozdania oraz z wyjaśnień pełnomocnika finansowego Komitetu wynika, że sprawozdanie obejmuje także późniejsze zdarzenia finansowe, chociażby z dnia 23 listopada 2023 r., w którym to dniu odbyło się, w siedzibie Komitetu, spotkanie jego członków, w trakcie którego – między innymi – podejmowane były działania dotyczące uregulowania przez nich zobowiązań finansowych Komitetu. Oznacza to, że błędnie określony został w sprawozdaniu okres objęty tym sprawozdaniem.

W sprawozdaniu Komitet wykazał, że pozyskał przychody w wysokości 2576,90 zł, w całości wymienione jako wartość innych przychodów.

Komitet nie uzupełnił pozycji 23 sprawozdania (Wydatki lub koszty komitetu wyborczego). Jednocześnie jednak wykazał, że koszty jego usług obcych wyniosły łącznie 2576,90 zł i zostały przeznaczone na:

- przygotowanie i zamieszczenie ogłoszeń oraz artykułów sponsorowanych w dziennikach i czasopismach: 61,50 zł,
- emisję telewizyjnych ogłoszeń, filmów, spotów, audycji itp.: 885,60 zł,
- przygotowanie i wykonanie (w tym prace koncepcyjne i projektowe) plakatów, ulotek, billboardów itp.: 1476,00 zł,
- publikację w Internecie ogłoszeń, filmów, spotów, audycji itp.: „Fb Beata Mnich – osoba publiczna”,

- spotkania wyborcze: 153,80 zł, w całości przeznaczone na wynajęcie sal, innych pomieszczeń lub powierzchni.

Komitet w sprawozdaniu wykazał także, iż posiadał rachunek bankowy o numerze 95 9132 0001 0001 0341 2000 0010. Z wyciągu bankowego dołączonego do sprawozdania finansowego Komitetu wynika, że rachunek ten prowadzony był w Południowo-Mazowieckim Banku Spółdzielczym w Jedlińsku O/Szydłowiec.

Analiza sprawozdania finansowego Komitetu, załączonych do niego dokumentów, wyjaśnień i uzupełnień złożonych przez pełnomocnika finansowego Komitetu – jak wskazano wyżej – na wezwanie Państwowej Komisji Wyborczej oraz sprawozdania biegłego rewidenta wskazuje, że przychody Komitetu wynikające ze złożonych dokumentów wynoszą co najmniej 1170,90 zł. Pochodziły one, zgodnie z art. 132 § 3 pkt 2 Kodeksu wyborczego od osób fizycznych będących obywatelami polskimi mającymi miejsce stałego zamieszkania na terenie Rzeczypospolitej Polskiej.

Część spośród tych środków (70,00 zł niewykazane w sprawozdaniu), zgodnie z art. 134 § 1 i 5 Kodeksu wyborczego, wpłacona została przelewem na rachunek bankowy Komitetu o wskazanym wyżej nr 95 9132 0001 0001 0341 2000 0010, prowadzony w Południowo-Mazowieckim Banku Spółdzielczym. Do rachunku tego Bank otworzył rachunek VAT o nr 19 9132 0001 0001 0341 2000 0020. Środki te wykazane powinny zostać w pozycji 17, 18 i ujęte w pozycji 16 oraz 63 sprawozdania Komitetu. Do umowy rachunku bankowego wprowadzono zastrzeżenia niespełniające wymagań wynikających z art. 134 § 6 Kodeksu wyborczego. Nie zastrzeżono bowiem dopuszczalnego źródła pozyskania środków przez Komitet.

Pozostałe środki z kwoty 1170,90 zł, tj. 1100,90 zł gromadzone były przez Komitet poza jego rachunkiem bankowym. Pochodziły one bowiem w części z pokrycia kosztów przez kandydatkę tego Komitetu w wyborach z jej prywatnych środków (153,80 zł), udokumentowanych następującymi dowodami finansowymi:

- Faktura nr 01/139/2023/CZ z dnia 15 września 2023 r., wystawiona przez Gminę Mirów, Mirów Stary 27, 26-503 Mirów Stary, na kwotę 73,80 zł, załączona przez Komitet do jego dokumentacji finansowej jako potwierdzająca koszty Komitetu (koszty ujęte przez Komitet w poz. 43 i 44 sprawozdania), w której błędnie jako nabywcę wskazano Beatę Mnich, a nie Komitet Wyborczy Wyborców Beata Mnich,

– Dowód wpłaty/Pokwitowanie z dnia 11 września 2023 r. wystawiony przez Gminny Ośrodek Kultury w Chlewiskach, ul. Czachowskiego 54/1, 26-510 Chlewiska, na kwotę 80,00 zł, załączony przez Komitet do jego dokumentacji finansowej jako potwierdzający koszty Komitetu (koszty ujęte przez Komitet w poz. 43 i 44 sprawozdania), w którym błędnie jako nabywcę wskazano Beatę Mních, a nie Komitet Wyborczy Wyborców Beata Mních.

Pełnomocnik Finansowy Komitetu zatwierdził „powyższe rachunki” i wyraził zgodę na ich opłacenie przez kandydatkę Komitetu w wyborach. Kandydatka uiściła te opłaty „w ramach wsparcia komitetu”, co oświadczyła w przedłożonych Państwowej Komisji Wyborczej dokumentach.

Pozostała część z kwoty łącznej 1100,90 zł pochodziła z pokrycia kosztów przez członków Komitetu – Tomasza Tomeczyka (480,00 zł) i Oliwię Cieślak (467,10 zł), którzy środki te przekazali pełnomocnikowi finansowemu Komitetu, który to dokonał fizycznie ze środków tych płatności gotówkowej w kwocie 947,10 zł, udokumentowanej dowodem finansowym w postaci Faktury VAT F/1/23/001442 z dnia 5 października 2023 r., wystawionej przez Rekord Grupa Mediowa Sp. z o.o., 26-600 Radom, ul. Okulickiego 39, na kwotę 947,10 zł, w której (właściwie) jako nabywca wskazany został Komitet Wyborczy Wyborców Beata Mních.

Państwowa Komisja Wyborcza podkreśla, że sam Komitet opłaty te określił jako „wpłaty od osób fizycznych na rzecz na rzecz Komitetu Wyborczego Wyborców Beata Mních”.

A zatem kandydat Komitetu i dwoje jego członków przekazało Komitetowi, bez pośrednictwa jego rachunku bankowego, łączną kwotę 1100,90 zł, która wydatkowana została na cele kampanii wyborczej tego Komitetu. Środki te gromadzone były zatem poza rachunkiem bankowym Komitetu. Powinny one zostać jednak ujęte w pozycji 63 sprawozdania finansowego Komitetu. Komitet dysponował tymi środkami lecz nie zgromadził ich na rachunku bankowym. Osoby te postawiły więc do dyspozycji Komitetu własne środki finansowe we wskazanej wyżej kwocie, a to – w sposób bezsporny – oznacza, że środki te były gromadzone przez Komitet niezgodnie z art. 134 § 1 Kodeksu wyborczego, który – w zdaniu pierwszym – stanowi jednoznacznie, że środki finansowe komitetu wyborczego są gromadzone wyłącznie na jednym

rachunku bankowym. Brzmienie tego zdania wskazuje na bezwzględnie obowiązujący charakter tej regulacji prawnej. Nie daje ona Komitetowi alternatywy np. w postaci możliwości gromadzenia jego środków w formie gotówkowej przez osobę fizyczną, jak i gromadzenia środków finansowych komitetu na innym rachunku bankowym niż rachunek tego Komitetu. Żadne okoliczności nie uwzględniają wyjątku od tej regulacji. Z tego rachunku, przy uwzględnieniu zasad określonych w ustawie z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości, mogą być dokonywane płatności komitetu (art. 134 § 1 i art. 128 Kodeksu wyborczego) (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 6 października 2021 r., I NSW 1/21).

Zatem ani kandydat w wyborach, ani żaden inny członek komitetu (poza regulowaniem zobowiązań finansowych komitetu), nie są uprawnieni do wydatkowania własnych środków na prowadzenie kampanii wyborczej, z pominięciem konta bankowego komitetu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 sierpnia 2006 r., III SW 10/06). Naruszenie tej normy prawnej, zgodnie z art. 144 § 1 i 2 Kodeksu wyborczego, stanowi uchybienie, które nie skutkuje jednak odrzuceniem sprawozdania finansowego Komitetu.

Stosownie natomiast do art. 149 § 1 Kodeksu wyborczego, korzyści majątkowe przyjęte przez komitet wyborczy z naruszeniem przepisów Kodeksu wyborczego, podlegają przepadkowi na rzecz Skarbu Państwa. Jeżeli korzyść majątkowa została zużyta lub utracona, przepadkowi podlega jej równowartość. Ponieważ Komitet przyjął i wydatkował środki finansowe o wartości 1100,90 zł niezgodnie z postanowieniami Kodeksu wyborczego, równowartość tej kwoty podlega przepadkowi na rzecz Skarbu Państwa. Na podstawie art. 149 § 4 Kodeksu wyborczego, Komitetowi wyborczemu przysługuje prawo dobrowolnego wpłacenia równowartości środków przyjętych z naruszeniem przepisów Kodeksu wyborczego, w terminie 14 dni od dnia doręczenia mu uchwały Państwowej Komisji Wyborczej, na rachunek bankowy urzędu skarbowego właściwego dla siedziby Komitetu. Potwierdzenie wpłacenia tych środków Komitet zobowiązany jest przedstawić Państwowej Komisji Wyborczej. W przypadku niewykonania wskazanych czynności, podjęte zostaną działania, o których jest mowa w art. 149 § 6 Kodeksu wyborczego.

Wpłaty na rzecz Komitetu, zgodnie z art. 134 § 2 Kodeksu wyborczego, nie przekraczały 15-krotności minimalnego wynagrodzenia za pracę, ustalanego na podstawie odrębnych przepisów, obowiązującego w dniu poprzedzającym dzień ogłoszenia aktu o zarządzeniu wyborów. Środki te pozyskiwane były przez Komitet w terminach określonych w art. 129 § 2 Kodeksu wyborczego.

Ponadto załączona do sprawdzania dokumentacja wskazuje jednak, że Komitet uzyskał przychody polegające na opłaceniu przez właściciela użyczonego Komitetowi lokalu (obywatela polskiego mającego miejsce stałego zamieszkania na terenie Rzeczypospolitej Polskiej) kosztów mediów związanych z korzystaniem z niego. Koszty te pokrył on „w ramach opłacanego comiesięcznego czynszu”. Wartość tych opłat powinna zostać doliczona do pozycji 16, 22 i 63 sprawozdania. Natomiast Komitet żadnych wpłat przyjętych i niezwróconych nie wykazał w pozycji 63 złożonego sprawozdania finansowego oraz nie sporządził załącznika do niej.

Ponadto Komitet przyjął niedozwoloną korzyść majątkową o charakterze niepieniężnym w postaci prowadzenia kampanii wyborczej na Facebooku przez kandydata Komitetu. Korzyść ta nie mieści się w katalogu wyjątków określonych w art. 132 § 5 i w art. 133 Kodeksu wyborczego, które może przyjmować komitet. Wartość tej korzyści wykazana powinna zostać zarówno w pozycji 22 sprawozdania, jak i doliczona do przychodów Komitetu wykazanych w pozycji 16 jego sprawozdania.

Sprawozdanie finansowe Komitetu oraz załączone do niego dokumenty wskazują, że wydatki lub koszty Komitetu Wyborczego Wyborców Beata Mnich wyniosły co najmniej 2646,90 zł. Komitet nie wykazał żadnych kosztów administracyjnych, w tym chociażby kosztów energii elektrycznej i innych mediów wykorzystanych w lokalu, który został użyczony Komitetowi przez jego pełnomocnika finansowego i pełnomocnika wyborczego i z którego, co potwierdził pełnomocnik finansowy Komitetu, Komitet korzystał organizując w nim dwa spotkania. Koszty te, jak wyjaśnił pełnomocnik finansowy Komitetu, „zostały uiszczone przez właściciela lokalu w ramach opłacanego comiesięcznego czynszu. Właścicielem lokalu jest pełnomocnik finansowy (...) i pełnomocnik wyborczy (...)”. Ponosili je „dobrowolnie właściciel mieszkania [...] (członkowie komitetu)”. Także te wydatki powinny zostać ujęte w pozycjach 23, 24 i 26 sprawozdania finansowego Komitetu.

Komitet nie dokonał ponadto wyceny i nie wykazał wartości korzyści majątkowej o charakterze niepieniężnym polegającej na użyczeniu mu lokalu przez członków Komitetu, które to użyczenie potwierdza umowa załączona do sprawozdania.

Poza tym Komitet nie wykazał w pozycji 53 (Pozostałe wydatki lub koszty) środków w kwocie 70,00 zł przeznaczonych na pokrycie opłat bankowych i zamknięcie jego rachunku bankowego. Wśród wydatków lub kosztów Komitetu (pozycje 23, 31, 40 sprawozdania) nie zostały także ujęte koszty prowadzenia kampanii wyborczej Komitetu na Facebooku przez kandydata Komitetu. Wskazano jedynie (pozycja 40) opisując – „Fb Beata Mnich-osoba publiczna”.

Ponadto Komitet w pozycji 56 sprawozdania (Wpłaty ogółem) i w pozycji 59 (Wyплаты ogółem) wykazać powinien kwoty 70,00 zł. Komitet nie uzupełnił także pozycji 57, 58, 60 i 61 sprawozdania finansowego.

Jak już nadmieniono wyżej, Komitet nie dokonał wyceny korzyści majątkowych o charakterze niepieniężnym, które przyjął zgodnie z art. 132 § 5 i art. 133 § 2 Kodeksu wyborczego, tj. polegających na użyczeniu Komitetowi lokalu przez pełnomocnika finansowego i pełnomocnika wyborczego potwierdzonym umową z dnia 23 listopada 2023 r., oraz na nieodpłatnym rozpowszechnianiu banerów (30 sztuk) i ulotek (5 tysięcy sztuk) wyborczych przez osoby fizyczne i na nieodpłatnym udostępnianiu miejsc do ekspozycji tych materiałów wyborczych przez osoby fizyczne nieprowadzące działalności gospodarczej w zakresie reklamy. Wartość tych korzyści wykazana powinna zostać w pozycji 68 sprawozdania finansowego Komitetu. Do pozycji tej sporządzony powinien zostać odpowiedni załącznik, a ponadto do sprawozdania złączony powinien zostać protokół komisyjnej wyceny usług świadczonych nieodpłatnie na rzecz komitetu wyborczego, w tym dokumenty potwierdzające przyjęcie świadczeń niepieniężnych, o których mowa w art. 132 § 5 i art. 133 Kodeksu, w szczególności wykazy zawierające opis świadczenia i dane świadczącego lub umowy ze świadczącymi (w tym umowy użyczenia) oraz ich oświadczenia (w tym potwierdzające zgodę na eksponowanie materiałów wyborczych).

Poza tym z dokumentacji finansowej Komitetu oraz z wyjaśnień jego pełnomocnika finansowego wynika, że zobowiązania finansowe względem usługodawców w łącznej kwocie 1476,00 zł, potwierdzone Fakturą VAT FS 733/2023

z dnia 22 listopada 2023 r., zostały uregulowane zgodnie z art. 130 § 1 i 3 pkt 3 Kodeksu wyborczego bez pośrednictwa rachunku bankowego Komitetu. Zostały one zatem błędnie wykazane w załączniku do sprawozdania jako wpłaty osób fizycznych na rzecz komitetu wyborczego i doliczone do przychodów Komitetu (pozycje 16 i 22 sprawozdania).

Pełnomocnik wyborczy Komitetu nie zawiadomił Państwowej Komisji Wyborczej o adresie strony internetowej Komitetu, gdyż – jak wyjaśnił pełnomocnik finansowy Komitetu – Komitet nie posiadał i nie prowadził strony internetowej, a rejestry Komitet prowadził ręcznie w tabeli. Faktycznie jednak rejestr wpłat przedstawiony przez Komitet nie odpowiada wymaganiom określonym w rozporządzeniu Ministra Finansów w sprawie rejestru zaciągniętych kredytów oraz rejestru wpłat, prowadzonych przez komitety wyborcze (w rejestrze tym wykazane zostały bowiem pełne dane adresowe osób wskazanych przez Komitet jako wpłacające środki finansowe na jego rzecz, zamiast wyłącznie miejscowości ich zamieszkania oraz ujęte zostały wszystkie wpłaty uznane przez Komitet jako dokonane na jego rzecz, kiedy to powinny zostać w nim wykazane wyłącznie wpłaty o wartości przekraczającej łącznie od jednej osoby fizycznej kwotę minimalnego wynagrodzenia za pracę, ustalanego na podstawie odrębnych przepisów, obowiązującego w dniu poprzedzającym dzień ogłoszenia postanowienia o zarządzeniu wyborów, ze wskazaniem imienia, nazwiska oraz miejscowości zamieszkania takiej osoby). Ponadto rejestr ten zawiera dane niezgodne ze stanem faktycznym. Ujęta została w nim bowiem kwota 1476,00 zł, która faktycznie stanowiła spłatę zobowiązań Komitetu. Rejestru zaciągniętych kredytów Komitet w ogóle nie przedłożył. Stanowi to naruszenie art. 102 § 1 Kodeksu wyborczego, zgodnie z którym pełnomocnik wyborczy w terminie 3 dni od dnia upływu terminu na zgłoszenie do rejestracji list kandydatów lub kandydata, zawiadamia ten organ o adresie strony internetowej, a także naruszenie art. 140 § 1 Kodeksu wyborczego w związku z przepisami rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 12 września 2011 r. w sprawie rejestru zaciągniętych kredytów oraz rejestru wpłat, prowadzonych przez komitety wyborcze, zobowiązujących Komitet do prowadzenia tych rejestrów i umieszczania ich na stronie internetowej Komitetu.

Poza tym Komitet wyborczy niewątpliwie nie prowadził swojej rachunkowości zgodnie z zasadami określonymi w ustawie z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości dla jednostek nieprowadzących działalności gospodarczej.

Złożenie sprawozdania finansowego przez Komitet Wyborczy Wyborców Beata Mních, w którym znaczna część pozycji, w których wskazane zostały wartości inne niż „0”, nie zawierała danych zgodnych ze stanem faktycznym, w części pozycji, w których wykazano „0” wpisane powinny zostać inne wartości, do którego załączone zostały dokumenty w części nieodpowiadające rzeczywistości, oznacza, że Komitet – jak wyżej wskazano – naruszył ustawowy obowiązek sprawozdawczy określony w art. 142 § 1 Kodeksu wyborczego, w związku z przepisami rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie sprawozdania finansowego komitetu wyborczego.

Zgodnie z art. 144 § 1 pkt 2 w związku z art. 144 § 1 pkt 3 Kodeksu wyborczego, wskazane wyżej uchybienia – mimo, że istotne z perspektywy jawności finansowania kampanii wyborczych – nie stanowią jednak podstawy do odrzucenia sprawozdania finansowego Komitetu.

Od niniejszego postanowienia nie przysługuje środek prawny.

Przewodniczący
Państwowej Komisji Wyborczej

Sylwester Marciniak
(dokument podpisany elektronicznie)